

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 243/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om åtgärder för att förhindra omskärning av flickor och kvinnor

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 243/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Päivi Räsänen /kd:

Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att yrkesutbildade inom hälso- och sjukvården inte först i förlossningssalen ska upptäcka att gravida kvinnor är omskurna,

har regeringen försäkrat sig om att barnmorskor i sin utbildning får tillräckliga färdigheter att bemöta omskurna kvinnor och

är regeringen beredd att utreda möjligheten att inom ramen för skolhälsovården utföra hälsokontroller av flickor med etnisk bakgrund som hör till riskgrupper i syfte att förebygga omskärelse och skydda flickornas välfärd?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I Finland är det frivilligt att utnyttja mödrarådgivningstjänsterna, men tjänsterna utnyttjas till närapå 100 procent. Enligt en utredning som Institutet för hälsa och välfärd gjorde 2012 utnyttjar kvinnor med invandrabakgrund i genomsnitt mödrarådgivningstjänsterna lika flitigt som mammor som är födda i Finland. I den nationella mödrarådgivningsguiden (Äitiysneuvolaopas, THL Guide 29, 2013) behandlas multikulturalism som en speciellsituation som kräver extra uppföljning under en graviditet. I guiden lyfts fram i vilka länder omskärelse av kvinnor förekommer. Man måste vara extra försiktig och finkänslig då man arbetar med sådana kvinnor. Trots att det handlar om en känslig sak får man inte låta bli att föra ämnet på tal. Det kan behövas tolktjänster på mottagningen, och det kan vara utmanande att utnyttja dessa tjänster i samband med frågor som berör den sexuella hälsan. Om könsstympningen försvårar uppföljningen av graviditeten eller den kommande förlossningen, rekommenderas att kvinnan genomgår en öppningsoperation i mitten av graviditeten.

Om en gravid kvinna har utnyttjat mödrarådgivningstjänsterna, det vill säga besökt både en hälsovårdare och en läkare under graviditeten, kan könsstympningen inte komma som en överraskning i förlossningssalen. Fall där en gravid kvinna inte har besökt mödrarådgivningsbyrån kan bero på att hon flyttat till Finland just före förlossningen eller att hon inte känner till det finländska systemet. För att säkerställa att informationen förmedlas har man i Finland ansett det vara viktigt att påverka på gräsrotsnivå. Det första målet i verksamhetsplanen för förebyggande av omskärelse av flickor och kvinnor är att invandrare som bor i Finland och i vars hemländer könsstympning utförs ska bli medvetna om

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 243/2017 rd

hälsoriskerna i samband med könsstympning, frågor som berör den sexuella och reproduktiva hälsan, de människorättsperspektiv som förknippas med ämnet och att lagstiftningen förbjuder könsstympning.

Inom utbildningen för barnmorskor behandlas omskärelse av flickor, förebyggande av omskärelse och bemötande av omskurna kvinnor och i läroboken för barnmorskearbete tas ämnet upp på ett mycket detaljerat och täckande sätt (Paananen m.fl., 2015). Målet med verksamhetsplanen är att personer som arbetar inom social- och hälsovården på det sätt som deras verksamhetsområde kräver har kunskap om könsstympning av flickor samt grundläggande saker om hur könsstympning förebyggs och vårdas och/eller vet var de kan hitta stöd och tilläggsinformation om ämnet. På webbplatsen för Institutet för hälsa och välfärd finns aktuell och uppdaterad information om ämnet tillgänglig för alla (på finska) (<https://www.thl.fi/fi/web/lastensuojelun-kasikirja/tyoprosessi/erityiskysymykset/pahoinpitely-ja-seksuaalinen-hyvaksikaytto/tyttojen-ymparileikkaus>).

Inom skolhälsovården ordnas hälsoundersökningar i varje årskurs; i årskurs ett, fem och åtta ska undersökningen vara omfattande. Den omfattande hälsoundersökningen utförs av både en hälsovårdare och läkare och föräldrarna får också en kallelse. Det rekommenderas att omskärelse av flickor förs på tal vid alla hälsoundersökningar av barn och vårdnadshavare som flyttat till Finland från ifrågavarande länder. Detta upplevs som en bra sak i en förtrolig miljö som upplevs som trygg. En fysisk granskning av könsorganen med tanke på könsstympning är dock inte att rekommendera. För det första inkräktar en sådan undersökning på barnets fysiska integritet och för det andra har ett norskt försök visat att den stigmatiserar barnet onödigt och leder till att vissa etniska grupper undviker hälsoundersökningarna. Detta har diskuterats i Finland, men man har övergett tanken av ovan nämnda skäl.

I Finland lyfter man hela tiden fram förebyggandet och vården av könsstympning av flickor. Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd ordnar varje år ett arbetsmöte, till vilket man bjuder in många viktiga kontaktpersoner för olika aktörer i syfte att förmedla information. Vid mötet går man igenom aktuella ämnen och utmaningar. Det lyfts även fram kunskapsrelaterade ärenden och yrkeshögskolor och universitet bjuds in. Utbildning och kunskap i sig hör emellertid till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde.

Helsingfors 20.6.2017

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula